

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:
ju.L5@regeringskansliet.se

Ju2025/00206

Slutbetänkande av utredningen om skärpta regler för unga lagöverträdare – Straffbarhetsåldern (SOU 2025:11)

Förvaltningsrätten i Stockholm lämnar, utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta, följande synpunkter.

Betänkandet föreslår flera omfattande reformer på det straffrättsliga området som bl.a. kommer att leda till att fler unga under 18 år kan dömas till frihetsberövande påföljder och att straffbarhetsåldern för vissa brott sänks till 14 år. Det är enligt förvaltningsrätten svårt att överblicka exakt vilka konsekvenser detta kan medföra för de allmänna förvaltningsdomstolarna, särskilt mot bakgrund av att Straffreformutredningen har i uppdrag att föreslå skärpningar av straffskalorna vilket kan medföra att fler brott kan komma att omfattas av förslagen än idag. Det är dock rimligt att anta att det kommer att medföra ett ökat antal överklagbara beslut rörande ungas verkställighet av utdömda påföljder vilka, utifrån den ordning som gäller idag, kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

För personer under 18 år är möjligheten att överklaga myndighetsbeslut inom förvaltningsprocessen i flera fall särreglerad, vilket påtalades av förvaltningsrätten i samband med remissyttrandet till SOU 2024:39. Personer under 15 år anses som huvudregel helt sakna processbehörighet inom förvaltningsrättens område. Det är också rimligt att anta att särskilda överväganden kan behöva göras ur ett barnperspektiv när det gäller överklagade förvaltningsbeslut som rör ett barns verkställighet av en frihetsberövande, eller frihetsbegränsande, påföljd. Förvaltningsrätten anser att det krävs klargöranden i dessa delar för att undvika tillämpningssvårigheter och förutsätter att detta kommer tas om hand i ett kommande lagstiftningsarbete.

Det är tydligt att förslaget om sänkt straffbarhetsålder, som föregås av flera överväganden vad gäller både åtgärd och modell, syftar till att komma åt de brott som utförs av gärningspersoner under 15 år och som är kopplade till kriminella nätverk. Förslaget framstår närmast som en extraordinär åtgärd,

som dessutom är tidsbegränsad. Som redogörs för i betänkandet är detta en lagstiftningsteknik som normalt inte används inom straffrätten. Enligt förvaltningsrätten riskerar förslaget att träffa alltför brett och inkludera brott som begås av unga som helt saknar sådan koppling. Förvaltningsrätten beaktar här särskilt Straffreformutredningens uppdrag som kan innebära att fler brott träffas av förslaget än vad som gäller idag. Förvaltningsrätten noterar i sammanhanget även betänkandets överväganden kring vissa sexualbrott och risken för att barn under 15 år åtalas och döms för brott i andra fall än vad som är avsett.

Sammantaget anser förvaltningsrätten att det kan ifrågasättas om samhällsnyttan med förslaget, så som den beskrivs i betänkandet, väger tyngre än de nackdelar som en sänkt straffbarhetsålder innebär. Förvaltningsrätten är därför inte övertygad om att den valda modellen är den mest lämpliga, utan anser att detta bör övervägas ytterligare.

Detta yttrande har beslutats av tf. chefsrådmannen Christoffer Andersson Calafatis efter föredragning av förvaltningsrättsfiskalen Emma Fransson.

Christoffer Andersson Calafatis

Emma Fransson